

Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς¹ καὶ πολυτρόπως² πάλαι³ ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς **1**
 προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν **2**
 κληρονόμον⁴ πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, ὃς ὢν ἀπαύγασμα⁵ τῆς **3**
 δόξης καὶ χαρακτήρ⁶ τῆς ὑποστάσεως⁷ αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι
 τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμόν⁸ ποιησάμενος τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν,
 ἐκάθισεν⁹ ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης¹⁰ ἐν ὑψηλοῖς,¹¹ τοσοῦτῳ¹² κρείττων¹³ **4**
 γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον¹⁴ παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν¹⁵
 ὄνομα. Τίτι γὰρ εἶπέν ποτε¹⁶ τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον¹⁷ **5**
 γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς
 υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ¹⁸ τὸν πρωτότοκον¹⁹ εἰς τὴν οἰκουμένην²⁰ λέγει, **6**

¹ πολυμερῶς, in various parts, in many parts. ² πολυτρόπως, in many ways. ³ πάλαι, long ago, of old. ⁴ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁵ ἀπαύγασμα, τος, τό, radiance, effulgence. ⁶ χαρακτήρ, ἦρος, ὁ, impress, exact representation. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καθαρισμός, οὔ, ὁ, cleansing, purification. ⁹ καθίζω, seat, sit. ¹⁰ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹¹ ὑψηλός, high, lofty. ¹² τοσοῦτος, so great, so much. ¹³ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁴ διάφορος, various, different. ¹⁵ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁶ ποτέ, once, at some time. ¹⁷ σήμερον, today, now. ¹⁸ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁹ πρωτότοκος, first-born. ²⁰ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world.

Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς 7
 ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς
 αὐτοῦ πυρὸς φλόγα:² πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ 8
 αἰῶνος: ῥάβδος³ εὐθύτης⁴ ἢ ῥάβδος³ τῆς βασιλείας σου. Ἠγάπησας 9
 δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας⁵ ἀνομίαν:⁶ διὰ τοῦτο ἔχρισέν⁷ σε ὁ θεός, ὁ θεός σου,
 ἔλαιον⁸ ἀγαλλιάσεως⁹ παρὰ τοὺς μετόχους¹⁰ σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, 10
 τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,¹¹ καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί: αὐτοὶ 11
 ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις:¹² καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,¹³ καὶ 12
 ὥσεί¹⁴ περιβόλαιον¹⁵ ἐλίξεις¹⁶ αὐτούς, καὶ ἀλλαγῇσονται:¹⁷ σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ
 τὰ ἔτη¹⁸ σου οὐκ ἐκλείψουσιν.¹⁹ Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε,²⁰ 13
 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς²¹ σου ὑποπόδιον²² τῶν ποδῶν σου
 ; Οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ²³ πνεύματα, εἰς διακονίαν²⁴ ἀποστελλόμενα διὰ 14

¹ λειτουργός, οὐ, ὁ, minister, servant. ² φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ³ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ⁴ εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness. ⁵ μισέω, hate, detest. ⁶ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁷ χρίω, anoint. ⁸ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ⁹ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ¹⁰ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹¹ θεμελιόω, lay a foundation, found. ¹² διαμένω, remain, continue. ¹³ παλαιόω, make or become old, obsolete. ¹⁴ ὥσεί, like, about. ¹⁵ περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. ¹⁶ ἐλίσσω, roll up, coil. ¹⁷ ἀλλάσσω, change, alter. ¹⁸ ἔτος, ους, τό, year. ¹⁹ ἐκλείπω, fail, cease. ²⁰ ποτέ, once, at some time. ²¹ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ²² ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ²³ λειτουργικός, engaged in special service. ²⁴ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service.

τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν¹ σωτηρίαν;²

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως³ ἡμᾶς προσέχειν⁴ τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε⁵ **2**

παραρρῶμεν.⁶ Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,⁷ καὶ **2**

πᾶσα παράβασις⁸ καὶ παρακοή⁹ ἔλαβεν ἔνδικον¹⁰ μισθαποδοσίαν,¹¹ πῶς ἡμεῖς **3**

ἐκφευξόμεθα¹² τηλικαύτης¹³ ἀμελήσαντες¹⁴ σωτηρίας;² Ὅτις, ἀρχὴν λαβοῦσα

λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,¹⁵ **4**

συνεπιμαρτυροῦντος¹⁶ τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν,¹⁷ καὶ ποικίλαις¹⁸

δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,¹⁹ κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.²⁰

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν²¹ τὴν οἰκουμένην²² τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. **5**

Διεμαρτύρατο²³ δέ ποῦ²⁴ τις λέγων, Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη²⁵ αὐτοῦ; **6**

¹ κληρονομέω, inherit, obtain. ² σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ³ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁴ προσέχω, take heed to, attend to. ⁵ μήποτε, never, lest perchance. ⁶ παραρρέω, be washed away, drift away. ⁷ βέβαιος, firm, secure. ⁸ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ⁹ παρακοή, ἥς, ἡ, disobedience. ¹⁰ ἔνδικος, righteous, just. ¹¹ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ¹² ἐκφεύγω, flee away, flee out. ¹³ τηλικαύτος, so great, so large. ¹⁴ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ¹⁵ βεβαιώω, confirm, secure. ¹⁶ συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with. ¹⁷ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹⁸ ποικίλος, varied, manifold. ¹⁹ μερισμός, οὗ, ὁ, division, distribution. ²⁰ θέλησις, εως, ἡ, will, willing. ²¹ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ²² οἰκουμένη, ἥς, ἡ, inhabited world. ²³ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ²⁴ ποῦ, somewhere, about. ²⁵ μιμνήσκομαι, remember, recall.

Ἦ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ¹ αὐτόν; Ἠλάττωσας² αὐτὸν βραχύ³ τι παρ' 7
 ἀγγέλους: δόξῃ καὶ τιμῇ⁴ ἐστεφάνωσας⁵ αὐτόν: πάντα ὑπέταξας⁶ ὑποκάτω⁷ τῶν 8
 ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι⁶ αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
 ἀνυπότακτον.⁸ Νῦν δὲ οὐπω⁹ ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.⁶ Τὸν δὲ 9
 βραχύ³ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον² βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα¹⁰ τοῦ
 θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ⁴ ἐστεφανωμένον,⁵ ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς
 γεύσῃται¹¹ θανάτου. Ἐπρεπεν¹² γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, 10
 πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν¹³ τῆς σωτηρίας¹⁴ αὐτῶν διὰ
 παθημάτων¹⁰ τελειῶσαι.¹⁵ Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων¹⁶ καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι,¹⁶ ἐξ ἑνὸς 11
 πάντες: δι' ἣν αἰτίαν¹⁷ οὐκ ἐπαισχύνεται¹⁸ ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, 12
 Ἀπαγγελῶ¹⁹ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω²⁰ σε. 13
 Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι πεποιοῦς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν, Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά

¹ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ² ἐλαττώω, make lower, decrease. ³ βραχύς, short, little. ⁴ τιμή, ἥς, ἡ, honor, price. ⁵ στεφανώω, crown, reward. ⁶ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁷ ὑποκάτω, under, below. ⁸ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ⁹ οὐπω, not yet. ¹⁰ πάθημα, τὸς, τό, suffering, passion. ¹¹ γεύομαι, taste, experience. ¹² πρέπω, be clearly seen, be fitting. ¹³ ἀρχηγός, οὗ, ὁ, founder, leader. ¹⁴ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ¹⁵ τελειῶω, fill, fulfill. ¹⁶ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ¹⁷ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁸ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ²⁰ ὑμνέω, sing to, praise.

ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ¹ οὖν τὰ παιδιά κεκοινωνήκεν² σαρκὸς καὶ αἵματος, 14
καὶ αὐτὸς παραπλησίως³ μετέσχεν⁴ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ
τὸν τὸ κράτος⁶ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον,⁷ καὶ ἀπαλλάξῃ⁸ 15
τούτους, ὅσοι φόβῳ⁹ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι¹⁰ ἦσαν δουλείας.¹¹ Οὐ 16
γὰρ δήπου¹² ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,¹³ ἀλλὰ σπέρματος¹⁴ Ἀβραὰμ
ἐπιλαμβάνεται.¹³ Ὅθεν¹⁵ ὥφειλεν¹⁶ κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,¹⁷ ἵνα 17
ἐλεήμων¹⁸ γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι¹⁹
τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν²⁰ αὐτὸς πειρασθεὶς,²¹ δύναται τοῖς 18
πειραζομένοις²¹ βοηθῆσαι.²²

¹ ἐπεὶ, when, since. ² κοινωνέω, have a share of, share. ³ παραπλησίως, similarly, likewise. ⁴ μετέχω, partake of, share in. ⁵ καταργέω, make ineffective, abolish. ⁶ κράτος, οὐς, τό, power, dominion. ⁷ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ⁸ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ⁹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁰ ἔνοχος, involved in, liable. ¹¹ δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. ¹² δήπου, of course, surely. ¹³ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁴ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ¹⁵ ὅθεν, from where, from which. ¹⁶ ὥφειλω, owe, ought. ¹⁷ ὁμοίω, make like, liken. ¹⁸ ἐλεήμων, merciful, sympathetic. ¹⁹ ἰλάσκομαι, propitiate, expiate. ²⁰ πάσχω, suffer, am acted upon. ²¹ πειράζω, test, tempt. ²² βοηθέω, come to the aid of.

Ὃθεν,¹ ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως² ἐπουρανίου³ μέτοχοι,⁴ κατανοήσατε⁵ τὸν **3**
 ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας⁶ ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν, πιστὸν ὄντα τῷ **2**
 ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης **3**
 οὗτος παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται,⁷ καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν⁸ ἔχει τοῦ οἴκου ὁ
 κατασκευάσας⁹ αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται⁹ ὑπὸ τινος: ὁ δὲ τὰ **4**
 πάντα κατασκευάσας⁹ θεός. Καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς **5**
 θεράπων,¹⁰ εἰς μαρτύριον¹¹ τῶν λαληθησομένων: χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν **6**
 οἶκον αὐτοῦ: οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν¹² καὶ τὸ καύχημα¹³
 τῆς ἐλπίδος μέχρι¹⁴ τέλους¹⁵ βεβαίαν¹⁶ κατάσχωμεν.¹⁷ Διό, καθὼς λέγει τὸ **7**
 πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον¹⁸ ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε¹⁹ **8**
 τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,²⁰ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ
 ἐν τῇ ἐρήμῳ,²² οὗ²³ ἐπείρασάν²⁴ με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν²⁵ με, καὶ εἶδον **9**

¹ Ὃθεν, from where, from which. ² κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ³ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁴ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ⁵ κατανοέω, observe, understand. ⁶ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ⁷ ἡξιώω, consider worthy. ⁸ τιμή, ἡς, ἡ, honor, price. ⁹ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁰ θεράπων, οντος, ὁ, attendant, servant. ¹¹ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹² παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ¹³ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ¹⁴ μέχρι, ἄχρι, ὡς, ἄχρι, as far as (gen). ¹⁵ τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹⁶ βέβαιος, firm, secure. ¹⁷ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁸ σήμερον, today, now. ¹⁹ σκληρύνω, harden. ²⁰ παραπικρασμός, οὔ, ὁ, rebellion, provocation. ²¹ πειρασμός, οὔ, ὁ, temptation, trial. ²² ἐρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²³ οὔ, where, when. ²⁴ πειράζω, test, tempt. ²⁵ δοκιμάζω, prove, approve.

τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα¹ ἔτη.² Διὸ προσώχθισα³ τῇ γενεᾷ⁴ ἐκείνῃ, καὶ εἶπον, 10
 Ἄει⁵ πλανῶνται⁶ τῇ καρδίᾳ: αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου: ὡς ὤμοσα⁷ ἐν 11
 τῇ ὀργῇ⁸ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν⁹ μου. Βλέπετε, ἀδελφοί, 12
 μήποτε¹⁰ ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας¹¹ ἐν τῷ ἀποστῆναι¹² ἀπὸ
 θεοῦ ζώντος: ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι¹³ οὗ τὸ 13
 σήμερον¹⁴ καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ¹⁵ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτῃ¹⁶ τῆς ἀμαρτίας: 14
 μέτοχοι¹⁷ γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως¹⁸
 μέχρι¹⁹ τέλους²⁰ βεβαίαν²¹ κατάσχωμεν: ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον¹⁴ ἐὰν τῆς 15
 φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνῃτε¹⁵ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ
 παραπικρασμῷ.²³ Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν,²⁴ ἀλλ' οὐ πάντες οἱ 16
 ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου²⁵ διὰ Μωϋσέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν³ τεσσαράκοντα 17
 ἔτη;² Οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν,²⁶ ὧν τὰ κῶλα²⁷ ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ;²⁸ Τίσιν δὲ 18

¹ τεσσαράκοντα, forty, 40. ² ἔτος, ους, τό, year. ³ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ⁴ γενεά, ἄς, ἡ, generation. ⁵ αἰέ, always, ever. ⁶ πλανᾶω, deceive, lead astray. ⁷ ὀμνύω, swear, take an oath. ⁸ ὀργή, ἡς, ἡ, wrath, anger. ⁹ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ¹⁰ μήποτε, never, lest perchance. ¹¹ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹² ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹³ ἄχρι, as far as, up to (gen). ¹⁴ σήμερον, today, now. ¹⁵ σκληρύνω, harden. ¹⁶ ἀπάτῃ, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ¹⁷ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁸ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ¹⁹ μέχρι, until, as far as (gen). ²⁰ τέλος, ους, τό, end, purpose. ²¹ βέβαιος, firm, secure. ²² κατέχω, hold back, hold fast. ²³ παραπικρασμός, ου, ὁ, rebellion, provocation. ²⁴ παραπικραίνω, embitter, provoke. ²⁵ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ²⁶ ἀμαρτάνω, sin. ²⁷ κῶλον, ου, τό, dead body, corpse. ²⁸ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert.

ὥμοσεν¹ μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν² αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;³ 19

Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.⁴

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε⁵ καταλειπομένης⁶ ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν 4

κατάπαυσιν² αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.⁷ Καὶ γὰρ ἐσμεν 2

εὐηγγελισμένοι, καθάπερ⁸ καὶ αὐτοὶ·⁹ ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν¹⁰ ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς¹¹

ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους¹² τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς 3

τὴν κατάπαυσιν² οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, Ὡς ὥμοσα¹ ἐν τῇ ὀργῇ¹³ μου,

Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν² μου· καίτοι¹⁴ τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς

κόσμου γενηθέντων. Εἶρηκεν γὰρ πού¹⁶ περὶ τῆς ἐβδόμης¹⁷ οὕτως, Καὶ 4

κατέπαυσεν¹⁸ ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ¹⁷ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ: 5

καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν² μου. Ἐπεὶ¹⁹ οὖν 6

ἀπολείπεται²⁰ τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον²¹ εὐαγγελισθέντες οὐκ

¹ ὀμνύω, swear, take an oath. ² κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ³ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ⁴ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ⁵ μήποτε, never, lest perchance. ⁶ καταλείπω, leave, leave behind. ⁷ ὑστερέω, lack, need. ⁸ καθάπερ, even as, just as. ⁹ καὶ αὐτοί, and he, and she. ¹⁰ ὠφέλειω, profit, help. ¹¹ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ¹² συγκεράννυμι, blend, unite. ¹³ ὀργή, ἡς, ἡ, wrath, anger. ¹⁴ καίτοι, yet, although. ¹⁵ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ¹⁶ πού, somewhere, about. ¹⁷ ἑβδόμος, seventh. ¹⁸ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ¹⁹ ἐπεὶ, when, since. ²⁰ ἀπολείπω, leave, leave behind. ²¹ πρότερον, formerly, before.

εἰσῆλθον δι' ἀπειθειαν,¹ πάλιν τινὰ ὀρίζει² ἡμέραν, Σήμερον,³ ἐν Δαυὶδ λέγων, 7
 μετὰ τοσοῦτον⁴ χρόνον, καθὼς εἴρηται, Σήμερον³ ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
 ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε⁵ τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς 8
 κατέπαυσεν,⁶ οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα⁷ ἀπολείπεται⁸ 9
 σαββατισμός⁹ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν¹⁰ αὐτοῦ 10
 καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν⁶ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ¹¹ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. 11
 Σπουδάσωμεν¹² οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,¹⁰ ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ
 τις ὑποδείγματι¹³ πέσῃ τῆς ἀπειθείας.¹ Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,¹⁴ 12
 καὶ τομώτερος¹⁵ ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν¹⁶ δίστομον,¹⁷ καὶ διϊκνούμενος¹⁸ ἄχρι¹⁹
 μερισμοῦ²⁰ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν²¹ τε καὶ μυελῶν,²² καὶ κριτικὸς²³
 ἐνθυμήσεων²⁴ καὶ ἐννοιῶν²⁵ καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις²⁶ ἀφανῆς²⁷ ἐνώπιον 13
 αὐτοῦ: πάντα δὲ γυμνὰ²⁸ καὶ τετραχηλισμένα²⁹ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν

¹ ἀπειθεια, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ² ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ³ σήμερον, today, now. ⁴ τοσοῦτος, so great, so much. ⁵ σκληρύνω, harden. ⁶ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ⁷ ἄρα, so, then.
⁸ ἀπολείπω, leave, leave behind. ⁹ σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance. ¹⁰ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ¹¹ ὥσπερ, just as, even as. ¹² σπουδάζω, hasten, be eager. ¹³ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ¹⁴ ἐνεργής, effective, active. ¹⁵ τομώτερος, sharper, keener. ¹⁶ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ¹⁷ δίστομος, two-edged. ¹⁸ διϊκνέομαι, pierce, penetrate. ¹⁹ ἄχρι, as far as, up to (gen). ²⁰ μερισμός, οὐ, ὁ, division, distribution. ²¹ ἁρμός, οὐ, ὁ, joint, joint of the body. ²² μυελός, ου, ὁ, marrow. ²³ κριτικός, able to judge, critical. ²⁴ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ²⁵ ἐννοια, ας, ἡ, thought, intention. ²⁶ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²⁷ ἀφανής, invisible, hidden. ²⁸ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ²⁹ τετραχλίζω, am laid bare, laid open.

ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα¹ τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ 14
 θεοῦ, κρατῶμεν² τῆς ὁμολογίας.³ Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον 15
 συμπαθεῖν⁴ ταῖς ἀσθενείαις⁵ ἡμῶν, πεπειραμένον⁶ δὲ κατὰ πάντα καθ’
 ὁμοιότητα,⁷ χωρὶς⁸ ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας⁹ τῷ θρόνῳ 16
 τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον,¹⁰ καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὐκαιρον¹¹ βοήθειαν.¹²

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεύς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται¹³ 5
 τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ¹⁴ δῶρά¹⁵ τε καὶ θυσίας¹⁶ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν: 2
 μετριοπαθεῖν¹⁷ δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν¹⁸ καὶ πλανωμένοις,¹⁹ ἐπεὶ²⁰ καὶ αὐτὸς
 περικείται²¹ ἀσθενείαν:⁵ καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει,²² καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως²³ 3
 καὶ περὶ ἑαυτοῦ, προσφέρειν¹⁴ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν 4

¹ διέρχομαι, cross over, pass through. ² κρατέω, grasp, lay hold of. ³ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ⁴ συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ⁵ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁶ πειράω, try, attempt. ⁷ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ⁸ χωρὶς, separate, apart from (gen). ⁹ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ¹⁰ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹¹ εὐκαιρος, timely, suitable. ¹² βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance. ¹³ καθίστημι, set, constitute. ¹⁴ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁵ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹⁶ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁷ μετριοπαθέω, moderate one's feelings, deal gently. ¹⁸ ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹⁹ πλανάω, deceive, lead astray. ²⁰ ἐπεὶ, when, since. ²¹ περικίμαι, be around, surround. ²² ὀφείλω, owe, ought. ²³ οὕτως, thus, so.

τιμὴν,¹ ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ² καὶ Ἀαρών. Οὕτως καὶ ὁ 5
 χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν,
 Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον³ γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ 6
 ἱερεὺς⁴ εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν⁵ Μελχισεδέκ.⁶ Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς 7
 σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις⁷ τε καὶ ἱκετηρίας⁸ πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ
 θανάτου μετὰ κραυγῆς⁹ ἰσχυρᾶς¹⁰ καὶ δακρύων¹¹ προσενέγκας,¹² καὶ
 εἰσακουσθεὶς¹³ ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,¹⁴ καίπερ¹⁵ ὢν υἱός, ἔμαθεν¹⁶ ἀφ' ὧν ἔπαθεν¹⁷ 8
 τὴν ὑπακοήν,¹⁸ καὶ τελειωθείς¹⁹ ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν²⁰ αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος²¹ 9
 σωτηρίας²² αἰωνίου: προσαγορευθεὶς²³ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν⁵ 10
 Μελχισεδέκ.⁶

¹ τιμή, ἥς, ἡ, honor, price. ² καθάπερ, even as, just as. ³ σήμερον, today, now. ⁴ ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ⁵ τάξις, ἑως, ἡ, arranging, order. ⁶ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ⁷ δεήσις, ἑως, ἡ, entreaty, prayer. ⁸ ἱκετηρία, ας, ἡ, supplication, entreaty. ⁹ κραυγή, ἥς, ἡ, outcry, crying. ¹⁰ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹¹ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹² προσφέρω, bring to, offer. ¹³ εἰσακούω, listen, hear. ¹⁴ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ¹⁵ καίπερ, although. ¹⁶ μαθηθάνω, learn, ascertain. ¹⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁸ ὑπακοή, ἥς, ἡ, obedience. ¹⁹ τελειόω, fill, fulfill. ²⁰ ὑπακούω, obey, listen. ²¹ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ²² σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²³ προσαγορεύω, call by name, designate.

Περὶ οὗ πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος¹ λέγειν, ἐπεὶ² νωθροὶ³ γεγονάτε 11
 ταῖς ἀκοαῖς.⁴ Καὶ γὰρ ὀφείλοντες⁵ εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν 12
 χρειαν⁶ ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα⁷ τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων⁸ τοῦ
 θεοῦ: καὶ γεγονάτε χρειαν⁶ ἔχοντες γάλακτος,⁹ καὶ οὐ στερεᾶς¹⁰ τροφῆς.¹¹ Πᾶς 13
 γὰρ ὁ μετέχων¹² γάλακτος⁹ ἄπειρος¹³ λόγου δικαιοσύνης: νήπιος¹⁴ γὰρ ἐστίν. 14
 Τελείων¹⁵ δέ ἐστιν ἡ στερεὰ¹⁰ τροφή,¹¹ τῶν διὰ τὴν ἑξίν¹⁶ τὰ αἰσθητήρια¹⁷
 γεγυμνασμένα¹⁸ ἔχόντων πρὸς διάκρισιν¹⁹ καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα²⁰ φερώμεθα, 6
 μὴ πάλιν θεμέλιον²¹ καταβαλλόμενοι²² μετανοίας²³ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ
 πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν²⁴ διδαχῆς,²⁵ ἐπιθέσεώς²⁶ τε χειρῶν, ἀναστάσεώς²⁷ 2
 τε νεκρῶν, καὶ κρίματος²⁸ αἰωνίου. Καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπη²⁹ ὁ 3

¹ δυσερμήνευτος, hard to explain. ² ἐπεὶ, when, since. ³ νωθρός, lazy, sluggish. ⁴ ἀκοή, ἤς, ἡ, hearing, report. ⁵ ὀφείλω, owe, ought. ⁶ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ⁷ στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ⁸ λογίον, οὐ, τό, saying, oracle. ⁹ γάλα, γαλακτος, τό, milk. ¹⁰ στερεός, hard, firm. ¹¹ τροφή, ἤς, ἡ, food, nourishment. ¹² μετέχω, partake of, share in. ¹³ ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to. ¹⁴ νήπιος, infant, child. ¹⁵ τέλειος, complete, perfect. ¹⁶ ἑξίς, εως, ἡ, maturity, condition. ¹⁷ αἰσθητήριον, ου, τό, faculty of perception, sense. ¹⁸ γυμνάζω, train, undergo discipline. ¹⁹ διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment. ²⁰ τελειότης, ητος, ἡ, perfection, completeness. ²¹ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ²² καταβάλλω, strike down, found. ²³ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²⁴ βαπτισμός, οὐ, ὁ, washing, cleansing. ²⁵ διδαχή, ἤς, ἡ, teaching, instruction. ²⁶ ἐπίθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. ²⁷ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ²⁸ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ²⁹ ἐπιτρέπω, permit, allow.

θεός. Ἀδύνατον¹ γὰρ τοὺς ἅπαξ² φωτισθέντας,³ γευσαμένους⁴ τε τῆς δωρεᾶς⁵ 4
 τῆς ἐπουρανίου,⁶ καὶ μετόχους⁷ γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν 5
 γευσαμένους⁴ θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας,⁸ 6
 πάλιν ἀνακαινίζειν⁹ εἰς μετάνοιαν,¹⁰ ἀνασταυροῦντας¹¹ ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ
 θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.¹² Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις¹³ 7
 ἐρχόμενον ὑετόν,¹⁴ καὶ τίκτουσα¹⁵ βοτάνην¹⁶ εὖθετον¹⁷ ἐκείνοις δι' οὓς καὶ
 γεωργεῖται,¹⁸ μεταλαμβάνει¹⁹ εὐλογίας²⁰ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ἐκφέρουσα²¹ δὲ ἀκάνθας²² 8
 καὶ τριβόλους,²³ ἀδόκιμος²⁴ καὶ κατάρας²⁵ ἐγγύς,²⁶ ἥς τὸ τέλος²⁷ εἰς καῦσιν.²⁸

Πεπεισμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα²⁹ καὶ ἐχόμενα σωτηρίας,³⁰ εἰ 9
 καὶ οὕτως λαλοῦμεν: οὐ γὰρ ἄδικος³¹ ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι³² τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ 10
 τοῦ κόπου³³ τῆς ἀγάπης ἥς ἐνεδείξασθε³⁴ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες³⁵

¹ ἀδύνατος, impossible, unable. ² ἅπαξ, once, once for all. ³ φωτίζω, give light, enlighten. ⁴ γεύομαι, taste, experience. ⁵ δωρεά, ἄς, ἡ, gift, free gift. ⁶ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁷ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ⁸ παραπίπτω, fall away, commit apostasy. ⁹ ἀνακαινίζω, renew, restore. ¹⁰ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹¹ ἀνασταυρόω, crucify again. ¹² παραδειγματίζω, expose, make an example of. ¹³ πολλάκις, often, many times. ¹⁴ ὑετός, ου, ὁ, rain. ¹⁵ τίκτω, give birth to, bear. ¹⁶ βοτάνη, ης, ἡ, herb, plant. ¹⁷ εὖθετος, useful, fit. ¹⁸ γεωργέω, farm, cultivate. ¹⁹ μεταλαμβάνω, partake of, share. ²⁰ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ²¹ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ²² ἀκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ²³ τρίβολος, ου, ὁ, thistle, briar. ²⁴ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ²⁵ κατάρα, ας, ἡ, curse, cursing. ²⁶ ἐγγύς, near. ²⁷ τέλος, ους, τό, end, purpose. ²⁸ καῦσις, εως, ἡ, burning, burning up. ²⁹ κρείσσω, stronger, more excellent. ³⁰ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ³¹ ἄδικος, unjust, unrighteous. ³² ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ³³ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ³⁴ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ³⁵ διακονέω, serve, minister.

τοῖς ἀγίοις καὶ διακονοῦντες.¹ Ἐπιθυμοῦμεν² δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν 11
 ἐνδείκνυσθαι³ σπουδὴν⁴ πρὸς τὴν πληροφορίαν⁵ τῆς ἐλπίδος ἄχρι⁶ τέλους⁷· ἵνα 12
 μὴ νωθροὶ⁸ γένησθε, μιμηταὶ⁹ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας¹⁰
 κληρονομούντων¹¹ τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος¹² ὁ θεός, ἐπεὶ¹³ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος 13
 ὁμόσαι,¹⁴ ὥμοσεν¹⁴ καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, Ἦ¹⁵ μὴν¹⁶ εὐλογῶν¹⁷ εὐλογήσω¹⁷ σε, καὶ 14
 πληθύνων¹⁸ πληθυνῶ¹⁸ σε. Καὶ οὕτως μακροθυμήσας¹⁹ ἐπέτυχεν²⁰ τῆς 15
 ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν,¹⁴ καὶ πάσης 16
 αὐτοῖς ἀντιλογίας²¹ πέρας²² εἰς βεβαίωσιν²³ ὁ ὅρκος.²⁴ Ἐν ᾧ περισσότερον²⁵ 17
 βουλόμενος²⁶ ὁ θεὸς ἐπιδείξαι²⁷ τοῖς κληρονόμοις²⁸ τῆς ἐπαγγελίας τὸ
 ἀμετάθετον²⁹ τῆς βουλῆς³⁰ αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν³¹ ὅρκῳ,²⁴ ἵνα διὰ δύο πραγμάτων 18

¹ διακονέω, serve, minister. ² ἐπιθυμέω, desire, long for. ³ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ⁴ σπουδή, ἥς, ἡ, haste, diligence. ⁵ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ⁶ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁷ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁸ νωθρός, lazy, sluggish. ⁹ μιμητής, οὔ, ὁ, imitator. ¹⁰ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ¹¹ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹² ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹³ ἐπεὶ, when, since. ¹⁴ ὁμνύω, swear, take an oath. ¹⁵ ἦ, truly, surely. ¹⁶ μὴν, ὁ, month, certainly. ¹⁷ εὐλογέω, bless. ¹⁸ πληθύνω, multiply, increase. ¹⁹ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ²⁰ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ²¹ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ²² πέρας, ατος, τό, limit, end. ²³ βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ²⁴ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ²⁵ περισσός, excessive, abundant. ²⁶ βούλομαι, wish, will. ²⁷ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ²⁸ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ²⁹ ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. ³⁰ βουλή, ἥς, ἡ, counsel, purpose. ³¹ μεσιτεύω, guarantee, mediate. ³² πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter.

ἀμεταθέτων,¹ ἐν οἷς ἀδύνατον² ψεύσασθαι³ θεόν, ἰσχυρὰν⁴ παράκλησιν⁵ ἔχωμεν
οἱ καταφυγόντες⁶ κρατῆσαι⁷ τῆς προκειμένης⁸ ἐλπίδος· ἦν ὡς ἄγκυραν⁹ ἔχομεν 19
τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ¹⁰ τε καὶ βεβαίαν,¹¹ καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον¹² τοῦ
καταπετάσματος¹³· ὅπου πρόδρομος¹⁴ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν 20
τάξιν¹⁵ Μελχισεδέκ¹⁶ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,¹⁶ βασιλεὺς Σαλήμ,¹⁷ ἱερεὺς¹⁸ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου,¹⁹ ὁ 7
συναντήσας²⁰ Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι²¹ ἀπὸ τῆς κοπῆς²² τῶν βασιλείων καὶ
εὐλογήσας²³ αὐτόν, ὧ καὶ δεκάτην²⁴ ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν²⁵ Ἀβραάμ – πρῶτον 2
μὲν ἐρμηνευόμενος²⁶ βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα²⁷ δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,¹⁷ ὁ
ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ,²⁸ ἀμήτωρ,²⁹ ἀγενεαλόγητος,³⁰ μήτε³¹ ἀρχὴν 3
ἡμερῶν μήτε³¹ ζωῆς τέλος³² ἔχων, ἀφωμοιωμένος³³ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ – μένει

¹ ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. ² ἀδύνατος, impossible, unable. ³ ψεύδομαι, lie. ⁴ ἰσχυρός, strong, mighty. ⁵ παράκλησις, εὐχολογία, ἡ, exhortation, consolation. ⁶ καταφεύγω, flee, take refuge. ⁷ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁸ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ⁹ ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ¹⁰ ἀσφαλής, certain, definite. ¹¹ βέβαιος, firm, secure. ¹² ἐσώτερος, within, inside (gen). ¹³ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁴ πρόδρομος, ου, ὁ, going before, forerunner. ¹⁵ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹⁶ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹⁷ Σαλήμ, ἡ, Salem. ¹⁸ ἱερεὺς, εως, ὁ, priest. ¹⁹ ὑψιστος, highest, most high. ²⁰ συναντάω, meet with, hence to happen. ²¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ²² κοπή, ἡς, ἡ, miting, slaughter. ²³ εὐλογέω, bless. ²⁴ δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ²⁵ μερίζω, divide, part. ²⁶ ἐρμηνεύω, interpret, translate. ²⁷ ἔπειτα, then, after this. ²⁸ ἀπάτωρ, fatherless, without a father. ²⁹ ἀμήτωρ, without a mother. ³⁰ ἀγενεαλόγητος, without genealogy. ³¹ μήτε, neither, nor. ³² τέλος, ους, τό, end, purpose. ³³ ἀφομοιώω, make like, assimilate.

ἱερεὺς¹ εἰς τὸ διηνεκές.²

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος³ οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην⁴ Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων⁵ 4

ὁ πατριάρχης.⁶ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ⁷ τὴν ἱερατείαν⁸ λαμβάνοντες 5

ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν⁹ τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς

ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ¹⁰ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος¹¹ Ἀβραάμ: ὁ δὲ μὴ 6

γενεαλογούμενος¹² ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν¹³ τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς

ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν.¹⁴ Χωρὶς¹⁵ δὲ πάσης ἀντιλογίας,¹⁶ τὸ ἔλαττον¹⁷ ὑπὸ τοῦ 7

κρείττονος¹⁸ εὐλογεῖται.¹⁴ Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας⁴ ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι 8

λαμβάνουσιν: ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Καί, ὡς ἔπος¹⁹ εἰπεῖν, διὰ 9

Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ⁷ ὁ δεκάτας⁴ λαμβάνων δεδεκάτῳται:¹³ ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ¹¹ 10

τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνητησεν²⁰ αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.²¹

¹ ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ² διηνεκής, continuous, perpetual. ³ πηλίκος, how large, how great. ⁴ δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ⁵ ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. ⁶ πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. ⁷ Λευὶ, ὁ, Levi. ⁸ ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ⁹ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ¹⁰ καίπερ, although. ¹¹ ὀσφύς, ὅς, ἡ, waist, hip. ¹² γενεαλογέω, trace descent or ancestry. ¹³ δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. ¹⁴ εὐλογέω, bless. ¹⁵ χωρὶς, separate, apart from (gen). ¹⁶ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ¹⁷ ἐλάσσων, lesser, less. ¹⁸ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁹ ἔπος, ους, τό, word, so to speak. ²⁰ συναντάω, meet with, hence to happen. ²¹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek.

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις¹ διὰ τῆς Λευϊτικῆς² ἱερωσύνης³ ἦν – ὁ λαὸς γὰρ ἐπ’ αὐτῇ 11
 νενομοθέτητο⁴ – τίς ἔτι χρεία,⁵ κατὰ τὴν τάξιν⁶ Μελχισεδέκ⁷ ἕτερον ἀνίστασθαι
 ἱερέα,⁸ καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν⁶ Ἀαρὼν λέγεσθαι; Μετατιθεμένης⁹ γὰρ τῆς 12
 ἱερωσύνης,³ ἐξ ἀνάγκης¹⁰ καὶ νόμου μετάθεσις¹¹ γίνεται. Ἐφ’ ὃν γὰρ λέγεται 13
 ταῦτα, φυλῆς¹² ἐτέρας μετέσχηκεν,¹³ ἀφ’ ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν¹⁴ τῷ
 θυσιαστηρίῳ.¹⁵ Πρόδηλον¹⁶ γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα¹⁷ ἀνατέταλκεν¹⁸ ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς 14
 ἣν φυλὴν¹² οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης³ Μωϋσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον¹⁹ ἔτι 15
 κατάδηλόν²⁰ ἔστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα²¹ Μελχισεδέκ⁷ ἀνίσταται ἱερεὺς⁸
 ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς²² γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύνάμιν ζωῆς 16
 ἀκαταλύτου:²³ μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς⁸ εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν⁶ 17
 Μελχισεδέκ.⁷ Ἀθέτησις²⁴ μὲν γὰρ γίνεται προαγοῦσης²⁵ ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς 18
 ἀσθενές²⁶ καὶ ἀνωφελές:²⁷ οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν²⁸ ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ²⁹ δὲ 19

¹ τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment. ² Λευϊτικός, Levitical. ³ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ⁴ νομοθετέω, ordain, enact. ⁵ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ⁶ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ⁷ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ⁸ ἱερεὺς, έως, ὁ, priest. ⁹ μετατίθημι, transfer, change. ¹⁰ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹¹ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ¹² φυλή, ἧς, ἡ, tribe, race. ¹³ μετέχω, partake of, share in. ¹⁴ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁵ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ¹⁶ πρόδηλος, clear, evident. ¹⁷ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ¹⁸ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ¹⁹ περισσός, excessive, abundant. ²⁰ κατάδηλος, very clear, quite plain. ²¹ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ²² σαρκικός, fleshly, carnal. ²³ ἀκατάλυτος, indissoluble. ²⁴ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ²⁵ προάγω, lead forth, go before. ²⁶ ἀσθενής, weak, infirm. ²⁷ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ²⁸ τελειόω, fill, fulfill. ²⁹ ἐπεισαγωγὴ, ἧς, ἡ, bringing in besides, bringing in.

κρείττονος¹ ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν² τῷ θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς³ 20
 ὀρκωμοσίας⁴ – οἱ μὲν γὰρ χωρὶς³ ὀρκωμοσίας⁴ εἰσὶν ἱερεῖς⁵ γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ 21
 ὀρκωμοσίας,⁴ διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, Ὡμοσεν⁶ κύριος καὶ οὐ
 μεταμεληθήσεται,⁷ Σὺ ἱερεὺς⁵ εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν⁸ Μελχισεδέκ⁹ – 22
 κατὰ τοσοῦτον¹⁰ κρείττονος¹ διαθήκης¹¹ γέγονεν ἔγγυος¹² Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν 23
 πλείονες εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς,⁵ διὰ τὸ θανάτῳ καλύεσθαι¹³ παραμένειν:¹⁴ ὁ δέ, 24
 διὰ τὸ μένειν αὐτόν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον¹⁵ ἔχει τὴν ἱερωσύνην.¹⁶ Ὅθεν¹⁷ 25
 καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελές¹⁸ δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ,
 πάντοτε¹⁹ ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν²⁰ ὑπὲρ αὐτῶν.

¹ κρείττων, stronger, more excellent. ² ἐγγίζω, come near, approach. ³ χωρὶς, separate, apart from (gen). ⁴ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ⁵ ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ⁶ ὀμνύω, swear, take an oath. ⁷ μεταμέλομαι, regret, repent. ⁸ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ⁹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹⁰ τοσοῦτος, so great, so much. ¹¹ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ¹² ἔγγυος, ου, ὁ, under good security, surety. ¹³ καλύω, forbid, hinder. ¹⁴ παραμένω, remain beside, continue. ¹⁵ ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. ¹⁶ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ¹⁷ ὅθεν, from where, from which. ¹⁸ παντελής, completely, forever. ¹⁹ πάντοτε, always, at all times. ²⁰ ἐντυγχάνω, entreat, intercede.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν¹ ἀρχιερεύς, ὅσιος,² ἄκακος,³ ἀμίαντος,⁴ κεχωρισμένος⁵ ²⁶
 ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν,⁶ καὶ ὑψηλότερος⁷ τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει ²⁷
 καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,⁸ ὥσπερ⁹ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον¹⁰ ὑπὲρ τῶν ιδίων
 ἁμαρτιῶν θυσίας¹¹ ἀναφέρειν,¹² ἔπειτα¹³ τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν
 ἐφάπαξ,¹⁴ ἑαυτὸν ἀνενέγκας.¹² Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν¹⁵ ἀρχιερεῖς, ²⁸
 ἔχοντας ἀσθένειαν·¹⁶ ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας¹⁷ τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς
 τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.¹⁸

Κεφάλαιον¹⁹ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν²⁰ ἐν ⁸
 δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης²¹ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργός,²² ²
 καὶ τῆς σκηνῆς²³ τῆς ἀληθινῆς,²⁴ ἣν ἔπηξεν²⁵ ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος· πᾶς ³
 γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν²⁶ δῶρά²⁷ τε καὶ θυσίας¹¹ καθίσταται·¹⁵ ὅθεν²⁸

¹ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ² ὅσιος, righteous, pious. ³ ἄκακος, guileless, innocent. ⁴ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ⁵ χωρίζω, separate, depart. ⁶ ἁμαρτωλός, οὐ, ὁ, sinner. ⁷ ὑψηλός, high, lofty. ⁸ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁹ ὥσπερ, just as, even as. ¹⁰ πρότερον, formerly, before. ¹¹ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹² ἀναφέρω, bring up, offer. ¹³ ἔπειτα, then, after this. ¹⁴ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹⁵ καθίστημι, set, constitute. ¹⁶ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹⁷ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ¹⁸ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁹ κεφάλαιον, οὐ, τό, main thing, main point. ²⁰ καθίζω, seat, sit. ²¹ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ²² λειτουργός, οὐ, ὁ, minister, servant. ²³ σκηνή, ἧς, ἡ, tent, tabernacle. ²⁴ ἀληθινός, true, genuine. ²⁵ πηγνυμι, make firm, put together. ²⁶ προσφέρω, bring to, offer. ²⁷ δῶρον, οὐ, τό, gift, present. ²⁸ ὅθεν, from where, from which.

ἀναγκαῖον¹ ἔχειν τι καὶ τοῦτον δὲ προσενέγκη.² Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν 4
 ἱερεὺς,³ ὄντων τῶν ἱερέων³ τῶν προσφερόντων² κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα,⁴ 5
 οἵτινες ὑποδείγματι⁵ καὶ σκιᾷ⁶ λατρεύουσιν⁷ τῶν ἐπουρανίων,⁸ καθὼς
 κεχρημάτισται⁹ Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν¹⁰ τὴν σκηνήν,¹¹ Ὅρα, γὰρ φησιν,
 ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον¹² τὸν δειχθέντα¹³ σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ¹⁴ δὲ 6
 διαφορωτέρας¹⁵ τέτυχεν¹⁶ λειτουργίας,¹⁷ ὅσω καὶ κρείττονός¹⁸ ἐστὶν διαθήκης¹⁹
 μεσίτης,²⁰ ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν¹⁸ ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.²¹ Εἰ γὰρ ἡ πρώτη 7
 ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος,²² οὐκ ἂν δευτέρας²³ ἐζητεῖτο τόπος. Μεμφόμενος²⁴ γὰρ 8
 αὐτοῖς λέγει, Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω²⁵ ἐπὶ τὸν
 οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα²⁶ διαθήκην¹⁹ καινὴν²⁷· οὐ κατὰ τὴν 9
 διαθήκην¹⁹ ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου²⁸ μου τῆς
 χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν²⁹ αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου³⁰· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν³¹

¹ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ² προσφέρω, bring to, offer. ³ ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ⁴ δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁵ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ⁶ σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. ⁷ λατρεύω, serve, worship. ⁸ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁹ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁰ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹¹ σκηνή, ἥς, ἡ, tent, tabernacle. ¹² τύπος, ου, ὁ, mark, example. ¹³ δείκνυμι, show, point out. ¹⁴ νυνί, now, already. ¹⁵ διάφορος, various, different. ¹⁶ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁷ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁸ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁹ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ²⁰ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ²¹ νομοθετέω, ordain, enact. ²² ἄμεμπτος, blameless. ²³ δεύτερος, second. ²⁴ μέφομαι, find fault with, blame. ²⁵ συντελέω, complete, accomplish. ²⁶ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ²⁷ καινός, new, fresh. ²⁸ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ²⁹ ἐξάγω, lead out. ³⁰ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ³¹ ἐμμένω, persevere, remain (in).

ἐν τῇ διαθήκῃ¹ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα² αὐτῶν, λέγει κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη¹ 10
 ἦν διαθήσομαι³ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος, διδοὺς
 νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν⁴ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω⁵ αὐτούς:
 καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν 11
 ἕκαστος τὸν πολίτην⁶ αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνώθι
 τὸν κύριον: ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με, ἀπὸ μικροῦ⁷ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12
 Ὅτι ἴλεως⁸ ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις⁹ αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν
 ἀνομιῶν¹⁰ αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ¹¹ ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν, Καινήν,¹² πεπαλαιώκεν¹³ 13
 τὴν πρώτην. Τὸ δὲ παλαιούμενον¹³ καὶ γηράσκον,¹⁴ ἐγγὺς¹⁵ ἀφανισμοῦ.¹⁶

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιοσύνη¹⁷ λατρείας,¹⁸ τό τε ἅγιον κοσμικόν.¹⁹ 9

Σκηνὴν²⁰ γὰρ κατεσκευάσθη²¹ ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία²² καὶ ἡ τράπεζα²³ καὶ ἡ

¹ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ² ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ³ διατίθεμαι, appoint, make. ⁴ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ⁵ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ⁶ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ⁷ μικρός, small, little. ⁸ ἴλεως, gracious, merciful. ⁹ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹⁰ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹¹ μινῃσκομαι, remember, recall. ¹² καινός, new, fresh. ¹³ παλαιόω, make or become old, obsolete. ¹⁴ γηράσκω, grow old, become old. ¹⁵ ἐγγύς, near. ¹⁶ ἀφανισμός, ου, ὁ, vanishing, disappearing. ¹⁷ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ¹⁸ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ¹⁹ κοσμικός, earthly, worldly. ²⁰ σκηνή, ἥς, ἡ, tent, tabernacle. ²¹ κατασκευάζω, prepare, build. ²² λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ²³ τράπεζα, ης, ἡ, table.

πρόθεσις¹ τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἅγια. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον² καταπέτασμα³ 3
 σκηνή⁴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν⁵ ἔχουσα θυμιατήριον,⁶ καὶ τὴν 4
 κιβωτὸν⁷ τῆς διαθήκης⁸ περικεκαλυμμένην⁹ πάντοθεν¹⁰ χρυσίῳ,¹¹ ἐν ᾗ στάμνος
 χρυσῆ⁵ ἔχουσα τὸ μάννα,¹³ καὶ ἡ ῥάβδος¹⁴ Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα,¹⁵ καὶ αἱ
 πλάκες¹⁶ τῆς διαθήκης⁸ ὑπεράνω¹⁷ δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ¹⁸ δόξης κατασκιάζοντα¹⁹ 5
 τὸ ἱλαστήριον²⁰ περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος.²¹ Τούτων δὲ οὕτως 6
 κατεσκευασμένων,²² εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν⁴ διὰ παντὸς εἰσίσιν²³ οἱ ἱερεῖς,
 τὰς λατρείας²⁵ ἐπιτελοῦντες²⁶· εἰς δὲ τὴν δευτέραν² ἅπαξ²⁷ τοῦ ἐνιαυτοῦ²⁸ μόνος 7
 ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς²⁹ αἵματος, ὃ προσφέρει³⁰ ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
 ἀγνοημάτων³¹· τοῦτο δηλοῦντος³² τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω³³ 8
 πεφανερῶσθαι³⁴ τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς⁴ ἐχούσης στάσιν³⁵

¹ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ² δεύτερος, second. ³ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ⁴ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁵ χρυσοῦς, golden. ⁶ θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. ⁷ κιβωτός, οὔ, ἡ, wooden box, ark. ⁸ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ⁹ περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁰ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ¹¹ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ¹² στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase. ¹³ μάννα, τό, manna. ¹⁴ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ¹⁵ βλαστάνω, sprout, produce. ¹⁶ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ¹⁷ ὑπεράνω, high above (gen), far above. ¹⁸ χερουβίμ, τό, cherubim. ¹⁹ κατασκιάζω, overshadow. ²⁰ ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering. ²¹ μέρος, ους, τό, part, portion. ²² κατασκευάζω, prepare, build. ²³ εἴσεμι, enter, go in. ²⁴ ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ²⁵ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ²⁶ ἐπιτελέω, complete, perform. ²⁷ ἅπαξ, once, once for all. ²⁸ ἐνιαυτός, οὔ, ὁ, year. ²⁹ χωρίς, separate, apart from (gen). ³⁰ προσφέρω, bring to, offer. ³¹ ἀγνόημα, τος, τό, sin of ignorance. ³² δηλώω, show, make clear. ³³ μήπω, not yet. ³⁴ φανερώω, reveal, manifest. ³⁵ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion.

ἥτις παραβολή εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα,¹ καθ' ὃν δῶρά² τε καὶ θυσίαι³ 9
 προσφέρονται,⁴ μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν⁵ τελειῶσαι⁶ τὸν λατρεύοντα,⁷ 10
 μόνον ἐπὶ βρώμασιν⁸ καὶ πόμασιν⁹ καὶ διαφόροις¹⁰ βαπτισμοῖς¹¹ καὶ
 δικαιώμασιν¹² σαρκὸς, μέχρι¹³ καιροῦ διορθώσεως¹⁴ ἐπικείμενα.¹⁵

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος¹⁶ ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος 11
 καὶ τελειοτέρας¹⁷ σκηνῆς,¹⁸ οὐ χειροποιήτου,¹⁹ τοῦτ' ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς
 κτίσεως,²⁰ οὐδὲ δι' αἵματος τράγων²¹ καὶ μόσχων,²² διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος 12
 εἰσῆλθεν ἐφάπαξ²³ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν²⁴ εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα 13
 ταύρων²⁵ καὶ τράγων,²¹ καὶ σποδὸς²⁶ δαμάλεως²⁷ ῥαντίζουσα²⁸ τοὺς
 κεκοινωμένους,²⁹ ἀγιάζει³⁰ πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,³¹ πόσω³² μᾶλλον 14
 τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν⁴ ἁμωμον³³

¹ ἐνίστημι, be present, place in or upon. ² δῶρον, ου, τό, gift, present. ³ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁴ προσφέρω, bring to, offer. ⁵ συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ⁶ τελειόω, fill, fulfill. ⁷ λατρεύω, serve, worship. ⁸ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁹ πόμα, τος, τό, drink. ¹⁰ διάφορος, various, different. ¹¹ βαπτισμός, οὔ, ὁ, washing, cleansing. ¹² δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ¹³ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁴ διόρθωσις, εως, ἡ, reformation, new order. ¹⁵ ἐπικείμεναι, lie on, lie upon. ¹⁶ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁷ τέλειος, complete, perfect. ¹⁸ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁹ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ²⁰ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²¹ τράγος, ου, ὁ, male goat. ²² μόσχος, ου, ὁ, calf. ²³ ἐφάπαξ, once for all, once. ²⁴ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ²⁵ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ²⁶ σποδός, οὔ, ἡ, ashes. ²⁷ δάμαλις, εως, ἡ, heifer, young cow. ²⁸ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ²⁹ κοινώω, make common, defile. ³⁰ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ³¹ καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. ³² πόσος, how many? how great? ³³ ἁμωμος, without blemish, blameless.

τῷ θεῷ, καθαριεῖ¹ τὴν συνείδησιν² ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν³
 θεῷ ζῶντι; Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης⁴ καινῆς⁵ μεσίτης⁶ ἐστίν, ὅπως, θανάτου 15
 γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν⁷ τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ⁴ παραβάσεων,⁸ τὴν
 ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.⁹ Ὅπου γὰρ 16
 διαθήκη,⁴ θάνατον ἀνάγκη¹⁰ φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.¹¹ Διαθήκη⁴ γὰρ ἐπὶ 17
 νεκροῖς βεβαία,¹² ἐπεὶ¹³ μήποτε¹⁴ ἰσχύει¹⁵ ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.¹¹ Ὅθεν¹⁶ οὐδ' ἡ 18
 πρώτη χωρὶς¹⁷ αἵματος ἐγκεκαίνισται.¹⁸ Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ 19
 νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων¹⁹ καὶ τράγων,²⁰
 μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου²¹ κοκκίνου²² καὶ ὑσσώπου,²³ αὐτό τε τὸ βιβλίον²⁴ καὶ
 πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν,²⁵ λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης⁴ ἥς 20
 ἐνετείλατο²⁶ πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν²⁷ δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη²⁸ τῆς 21
 λειτουργίας²⁹ τῷ αἵματι ὁμοίως³⁰ ἐρράντισεν. Καὶ σχεδὸν³¹ ἐν αἵματι πάντα 22

¹καθαρίζω, cleanse, make clean. ²συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ³λατρεύω, serve, worship. ⁴διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ⁵καινός, new, fresh. ⁶μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ⁷ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ⁸παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ⁹κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ¹⁰ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹¹διατίθεμαι, appoint, make. ¹²βέβαιος, firm, secure. ¹³ἐπεὶ, when, since. ¹⁴μήποτε, never, lest perchance. ¹⁵ισχύω, be strong, able. ¹⁶ὅθεν, from where, from which. ¹⁷χωρὶς, separate, apart from (gen). ¹⁸ἐγκαίνίζω, renew, inaugurate. ¹⁹μόσχος, ου, ὁ, calf. ²⁰τράγος, ου, ὁ, male goat. ²¹ἐριον, ου, τό, wool. ²²κόκκινος, scarlet, crimson. ²³ὑσσώπος, ου, ὁ, hyssop. ²⁴βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ²⁵ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ²⁶ἐντέλλομαι, command, give orders. ²⁷σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ²⁸σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ²⁹λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ³⁰ὁμοίως, likewise, in like manner. ³¹σχεδόν, almost, nearly.

καθαρίζεται¹ κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς² αἵματεκχυσίας³ οὐ γίνεται ἄφεσις.⁴

Ἀνάγκη⁵ οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα⁶ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι,¹ 23

αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια⁷ κρείττοσιν⁸ θυσίαις⁹ παρὰ ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς 24

χειροποίητα¹⁰ ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, ἀντίτυπα¹¹ τῶν ἀληθινῶν,¹² ἀλλ' εἰς

αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι¹³ τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν: οὐδ' 25

ἵνα πολλάκις¹⁴ προσφέρῃ¹⁵ ἑαυτόν, ὥσπερ¹⁶ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια

κατ' ἐνιαυτὸν¹⁷ ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ:¹⁸ ἐπεὶ¹⁹ ἔδει αὐτὸν πολλάκις¹⁴ παθεῖν²⁰ ἀπὸ 26

καταβολῆς²¹ κόσμου: νῦν δὲ ἅπαξ²² ἐπὶ συντελείᾳ²³ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν²⁴

ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας⁹ αὐτοῦ πεφανέρωται.²⁵ Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται²⁶ τοῖς 27

ἀνθρώποις ἅπαξ²² ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις:²⁷ οὕτως καὶ ὁ χριστός, ἅπαξ 28

προσενεχθεὶς¹⁵ εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν²⁸ ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου²⁹ χωρὶς²

¹ καθαρίζω, cleanse, make clean. ² χωρὶς, separate, apart from (gen). ³ αἵματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. ⁴ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁵ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁶ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ⁷ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁸ κρείττων, stronger, more excellent. ⁹ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁰ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ¹¹ ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. ¹² ἀληθινός, true, genuine. ¹³ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹⁴ πολλάκις, often, many times. ¹⁵ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁶ ὥσπερ, just as, even as. ¹⁷ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ¹⁸ ἀλλότριος, strange, foreign. ¹⁹ ἐπεὶ, when, since. ²⁰ πάσχω, suffer, am acted upon. ²¹ καταβολή, ἧς, ἡ, foundation, depositing. ²² ἅπαξ, once, once for all. ²³ συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ²⁴ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ²⁵ φανερώω, reveal, manifest. ²⁶ ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ²⁷ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ²⁸ ἀναφέρω, bring up, offer. ²⁹ δεύτερος, second.

ἀμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις,¹ εἰς σωτηρίαν.²

Σκιὰν³ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα⁴ τῶν **10**

πραγμάτων,⁵ κατ' ἐνιαυτὸν⁶ ταῖς αὐταῖς θυσίαις⁷ ἃς προσφέρουσιν⁸ εἰς τὸ

διηνεκές,⁹ οὐδέποτε¹⁰ δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.¹¹ Ἐπεὶ¹² οὐκ ἂν **2**

ἐπαύσαντο¹³ προσφερόμεναι,⁸ διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν¹⁴ ἀμαρτιῶν

τοὺς λατρεύοντας,¹⁵ ἅπαξ¹⁶ κεκαθαμένους;¹⁷ Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις¹⁸ **3**

ἀμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν:⁶ ἀδύνατον¹⁹ γὰρ αἷμα ταύρων²⁰ καὶ τράγων²¹ ἀφαιρεῖν²² **4**

ἀμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, Θυσίαν⁷ καὶ προσφορὰν²³ **5**

οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω²⁴ μοι: ὁλοκαυτώματα²⁵ καὶ περὶ ἀμαρτίας **6**

οὐκ εὐδόκησας:²⁶ τότε εἶπον, Ἰδοὺ, ἦκω²⁷ – ἐν κεφαλίδι²⁸ βιβλίου²⁹ γέγραπται **7**

περὶ ἐμοῦ – τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀνώτερον³⁰ λέγων ὅτι Θυσίαν⁷ **8**

¹ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ² σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ³ σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. ⁴ εἰκών, ὄνος, ἡ, image, likeness. ⁵ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁶ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ⁷ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁸ προσφέρω, bring to, offer. ⁹ διηνεκής, continuous, perpetual. ¹⁰ οὐδέποτε, never. ¹¹ τελειῶ, fill, fulfill. ¹² ἐπεὶ, when, since. ¹³ παύω, cause to cease. ¹⁴ συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ¹⁵ λατρεύω, serve, worship. ¹⁶ ἅπαξ, once, once for all. ¹⁷ καθαίρω, make clean, clear. ¹⁸ ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. ¹⁹ ἀδύνατος, impossible, unable. ²⁰ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ²¹ τράγος, ου, ὁ, male goat. ²² ἀφαιρέω, take away, smite off. ²³ προσφορά, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. ²⁴ καταρτίζω, mend, fit. ²⁵ ὁλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ²⁶ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²⁷ ἦκω, I have come, I am present. ²⁸ κεφαλίς, ἰδος, ἡ, roll of a book, roll. ²⁹ βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ³⁰ ἀνώτερον, higher, more honorable place.

καὶ προσφορὰν¹ καὶ ὀλοκαυτώματα² καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ
 εὐδόκησας³ – αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται⁴ – τότε εἴρηκεν, Ἰδοὺ, ἤκω⁵ 9
 τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ⁶ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον⁷
 στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι⁸ ἐσμέν, οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς¹ τοῦ σώματος 10
 Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ.⁹ Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς¹⁰ ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, 11
 καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις¹² προσφέρων⁴ θυσίας,¹³ αἵτινες οὐδέποτε¹⁴ δύνανται
 περιελεῖν¹⁵ ἁμαρτίας: αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας⁴ θυσίαν¹³ εἰς 12
 τὸ διηνεκές,¹⁶ ἐκάθισεν¹⁷ ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος¹⁸ ἕως τεθῶσιν 13
 οἱ ἐχθροὶ¹⁹ αὐτοῦ ὑποπόδιον²⁰ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μιᾷ γὰρ προσφορᾷ¹ 14
 τετελείωκεν²¹ εἰς τὸ διηνεκές¹⁶ τοὺς ἁγιαζομένους.⁸ Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ 15
 πνεῦμα τὸ ἅγιον: μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι,²² Αὕτη ἡ διαθήκη²³ ἣν διαθήσομαι 16
 πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ

¹ προσφορά, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. ² ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ³ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁴ προσφέρω, bring to, offer. ⁵ ἤκω, I have come, I am present. ⁶ ἀναιρέω, take up, kill. ⁷ δεύτερος, second. ⁸ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ⁹ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹⁰ ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ¹¹ λειτουργέω, minister, serve. ¹² πολλάκις, often, many times. ¹³ θυσία, ἄς, ἡ, sacrifice. ¹⁴ οὐδέποτε, never. ¹⁵ περιαιρέω, cast off, take away. ¹⁶ διηνεκής, continuous, perpetual. ¹⁷ καθίζω, seat, sit. ¹⁸ ἐκδέχομαι, await, expect. ¹⁹ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ²⁰ ὑποπόδιον, οὐ, τό, footstool. ²¹ τελειόω, fill, fulfill. ²² προλέγω, say beforehand, forewarn. ²³ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ²⁴ διατίθεμαι, appoint, make.

καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν¹ αὐτῶν ἐπιγράψω² αὐτούς: καὶ τῶν 17
 ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν³ αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ⁴ ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις⁵ 18
 τούτων, οὐκέτι⁶ προσφορὰ⁷ περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν⁸ εἰς τὴν εἴσοδον⁹ τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι 19
 Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν¹⁰ ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον¹¹ καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ 20
 καταπετάσματος,¹² τοῦτ' ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα¹³ μέγαν ἐπὶ τὸν 21
 οἶκον τοῦ θεοῦ, προσερχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς¹⁴ καρδίας ἐν πληροφορίᾳ¹⁵ 22
 πίστεως, ἐρραντισμένοι¹⁶ τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως¹⁷ πονηρᾶς, καὶ
 λελουμένοι¹⁸ τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ:¹⁹ κατέχωμεν²⁰ τὴν ὁμολογίαν²¹ τῆς 23
 ἐλπίδος ἀκλινῆ,²² πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος:²³ καὶ κατανοῶμεν²⁴ ἀλλήλους 24
 εἰς παροξυσμὸν²⁵ ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες²⁶ τὴν 25

¹ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ² ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ³ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁴ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁵ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁶ οὐκέτι, no longer, no more. ⁷ προσφορά, ας, ἡ, offering, sacrifice. ⁸ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ⁹ εἴσοδος, ου, ἡ, entrance, entering. ¹⁰ ἐγκαινίζω, renew, inaugurate. ¹¹ πρόσφατος, new, recent. ¹² καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹³ ἱερεὺς, εως, ὁ, priest. ¹⁴ ἀληθινός, true, genuine. ¹⁵ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ¹⁶ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ¹⁷ συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ¹⁸ λούω, bathe, wash. ¹⁹ καθαρός, clean, pure. ²⁰ κατέχω, hold back, hold fast. ²¹ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ²² ἀκλινής, without wavering, unbent. ²³ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ²⁴ κατανοέω, observe, understand. ²⁵ παροξυσμός, οὔ, ὁ, stimulation, provocation. ²⁶ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake.

ἐπισυναγωγὴν¹ αὐτῶν, καθὼς ἔθος² τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτω³
μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν⁴ τὴν ἡμέραν.

Ἐκουσίως⁵ γὰρ ἀμαρτανόντων⁶ ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν⁷ τῆς 26
ἀληθείας, οὐκέτι⁸ περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται⁹ θυσία,¹⁰ φοβερά¹¹ δέ τις ἐκδοχή¹² 27
κρίσεως,¹³ καὶ πυρὸς ζῆλος¹⁴ ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.¹⁵ Ἀθετήσας¹⁶ 28
τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς¹⁷ οἰκτιρμῶν¹⁸ ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν¹⁹
ἀποθνήσκει: πόσῳ,²⁰ δοκεῖτε, χείρονος²¹ ἀξιωθήσεται²² τιμωρίας²³ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ 29
θεοῦ καταπατήσας,²⁴ καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης²⁵ κοινὸν²⁶ ἡγησάμενος²⁷ ἐν ᾧ
ἡγιάσθη,²⁸ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;²⁹ Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, 30
Ἐμοὶ ἐκδίκησις,³⁰ ἐγὼ ἀνταποδώσω,³¹ λέγει κύριος: καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν
λαὸν αὐτοῦ. Φοβερόν¹¹ τὸ ἐμπεσεῖν³² εἰς χεῖρας θεοῦ ζώντος. 31

¹ ἐπισυναγωγή, ἦς, ἡ, meeting, assembling. ² ἔθος, οὗς, τό, custom. ³ τοσοῦτος, so great, so much. ⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ⁵ ἐκουσίως, voluntarily, willingly. ⁶ ἀμαρτάνω, sin. ⁷ ἐπίγνωσις, εὖ, ἡ, knowledge, discernment. ⁸ οὐκέτι, no longer, no more. ⁹ ἀπολείπω, leave, leave behind. ¹⁰ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹¹ φοβερός, fearful, terrible. ¹² ἐκδοχή, ἦς, ἡ, expectation, waiting for. ¹³ κρίσις, εὖ, ἡ, judgment, judging. ¹⁴ ζῆλος, οὗ, ὁ, zeal, jealousy. ¹⁵ ὑπεναντίος, opposed, contrary. ¹⁶ ἀθετέω, reject, annul. ¹⁷ χωρὶς, separate, apart from (gen). ¹⁸ οἰκτιρμός, οὗ, ὁ, compassion, pity. ¹⁹ μάρτυς, υρὸς, ὁ, witness. ²⁰ πόσος, how many? how great? ²¹ χείρων, worse. ²² ἀξιόω, consider worthy. ²³ τιμωρία, ας, ἡ, punishment, penalty. ²⁴ καταπατέω, trample under foot. ²⁵ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ²⁶ κοινός, common, unclean. ²⁷ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁸ ἡγιάζω, make holy, consecrate. ²⁹ ἐνυβρίζω, insult, outrage. ³⁰ ἐκδίκησις, εὖ, ἡ, vengeance, vindication. ³¹ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ³² ἐμπίπτω, fall into, fall in.

Ἀναμιμνήσκεσθε ¹ δὲ τὰς πρότερον ² ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες ³ πολλὴν ἄθλησιν ⁴ 32
 ὑπεμείνατε ⁵ παθημάτων· ⁶ τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς ⁷ τε καὶ θλίψεσιν ⁸ 33
 θεατριζόμενοι· ⁹ τοῦτο δέ, κοινωνοὶ ¹⁰ τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων ¹¹ γενηθέντες. 34
 Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς ¹² μου συνεπαθήσατε, ¹³ καὶ τὴν ἄρπαγὴν ¹⁴ τῶν
 ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, ¹⁵ γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς
 κρείττονα ¹⁶ ὑπαρξιν ¹⁷ ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε ¹⁸ οὖν τὴν 35
 παρρησίαν ¹⁹ ὑμῶν, ἣτις ἔχει μισθαποδοσίαν ²⁰ μεγάλην. Ὑπομονῆς ²¹ γὰρ ἔχετε 36
 χρείαν, ²² ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε ²³ τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι 37
 γὰρ μικρὸν ²⁴ ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἥξει, ²⁵ καὶ οὐ χρονεῖ. ²⁶ Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ 38
 πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείλῃται, ²⁷ οὐκ εὐδοκεῖ ²⁸ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. 39
 Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς ²⁹ εἰς ἀπώλειαν, ³⁰ ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν

¹ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ² πρότερον, formerly, before. ³ φωτίζω, give light, enlighten. ⁴ ἄθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. ⁵ ὑπομένω, tarry, endure. ⁶ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁷ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ⁸ θλίψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. ⁹ θεατρίζω, put to shame, expose publicly. ¹⁰ κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. ¹¹ ἀναστρέφω, return, live. ¹² δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ¹³ συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ¹⁴ ἄρπαγῇ, ἡς, ἡ, plunder, robbery. ¹⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁶ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁷ ὑπαρξίς, εως, ἡ, existence, subsistence. ¹⁸ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ¹⁹ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ²⁰ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²¹ ὑπομονή, ἡς, ἡ, endurance, perseverance. ²² χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²³ κομίζω, receive, bring. ²⁴ μικρός, small, little. ²⁵ ἥκω, have come, am present. ²⁶ χρονίζω, spend or take time, delay. ²⁷ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ²⁸ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²⁹ ὑποστολή, ἡς, ἡ, hesitancy, timidity. ³⁰ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ³¹ περιποίησις, εως, ἡ, preservation, acquisition.

ψυχῆς.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπίζομένων¹ ὑπόστασις,² πραγμάτων³ ἔλεγχος⁴ οὐ βλεπομένων. **11**

Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν⁵ κατηρτίσθαι⁶ **2**

τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων⁷ τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. **4**

Πίστει πλείονα θυσίαν⁸ Ἀβελ παρὰ Κάϊν⁹ προσήνεγκεν¹⁰ τῷ θεῷ, δι' ἧς

ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις¹¹ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ: καὶ

δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνώχ μετετέθη¹² τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, **5**

καὶ οὐχ εὐρίσκετο, διότι¹³ μετέθηκεν¹² αὐτὸν ὁ θεός: πρὸ¹⁴ γὰρ τῆς μεταθέσεως¹⁵

αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι¹⁶ τῷ θεῷ: χωρὶς¹⁷ δὲ πίστεως ἀδύνατον¹⁸ **6**

εὐαρεστῆσαι:¹⁶ πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν, καὶ

τοῖς ἐκζητοῦσιν¹⁹ αὐτὸν μισθαποδότης²⁰ γίνεται. Πίστει χρηματισθεῖς²¹ Νῶε²² **7**

περὶ τῶν μηδέπω²³ βλεπομένων, εὐλαβηθεῖς²⁴ κατεσκεύασεν²⁵ κιβωτὸν²⁶ εἰς

¹ ἐλπίζω, hope, hope for. ² ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ³ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁴ ἔλεγχος, ου, ὁ, proof, conviction. ⁵ νοέω, understand, consider. ⁶ καταρτίζω, mend, fit. ⁷ φαίνω, shine, appear. ⁸ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁹ Κάϊν, ὁ, Cain. ¹⁰ προσφέρω, bring to, offer. ¹¹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹² μετατίθημι, transfer, change. ¹³ διότι, because, on this account. ¹⁴ πρὸ, before (gen), before. ¹⁵ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ¹⁶ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ¹⁷ χωρὶς, separate, apart from (gen). ¹⁸ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁹ ἐκζητέω, seek out, inquire. ²⁰ μισθαποδότης, ου, ὁ, rewarder. ²¹ χρηματίζω, instruct, reveal. ²² Νῶε, ὁ, Noah. ²³ μηδέπω, not yet. ²⁴ εὐλαβέομαι, reverence, respect. ²⁵ κατασκευάζω, prepare, build. ²⁶ κιβωτός, οὔ, ἡ, wooden box, ark.

σωτηρίαν¹ τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινεν² τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν
δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.³ Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν⁴ 8
ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,⁵ καὶ ἐξῆλθεν μὴ
ἐπιστάμενος⁶ ποῦ⁷ ἔρχεται. Πίστει παρώκησεν⁸ εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς 9
ἀλλοτριαν,⁹ ἐν σκηναῖς¹⁰ κατοικήσας¹¹ μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν
συγκληρονόμων¹² τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο¹³ γὰρ τὴν τοῦς 10
θεμελίου¹⁴ ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης¹⁵ καὶ δημιουργὸς¹⁶ ὁ θεός. Πίστει καὶ 11
αὐτὴ Σάρρα¹⁷ δύναμιν εἰς καταβολὴν¹⁸ σπέρματος¹⁹ ἔλαβεν, καὶ παρὰ καιρὸν
ἡλικίας²⁰ ἔτεκεν,²¹ ἐπεὶ²² πιστὸν ἡγήσατο²³ τὸν ἐπαγγειλάμενον.²⁴ Διὸ καὶ ἂφ' 12
ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου,²⁵ καθὼς τὰ ἄστρα²⁶ τοῦ οὐρανοῦ
τῷ πλήθει,²⁷ καὶ ὡς ἡ ἄμμος²⁸ ἢ παρὰ τὸ χεῖλος²⁹ τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.³⁰

¹ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ² κατακρίνω, condemn. ³ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁴ ὑπακούω, obey, listen. ⁵ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ⁶ ἐπίσταμαι, understand, know. ⁷ ποῦ, where?. ⁸ παροικέω, live a stranger, sojourn. ⁹ ἀλλότριος, strange, foreign. ¹⁰ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹¹ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹² συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. ¹³ ἐκδέχομαι, await, expect. ¹⁴ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ¹⁵ τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. ¹⁶ δημιουργός, οὔ, ὁ, builder, maker. ¹⁷ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ¹⁸ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ¹⁹ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ²⁰ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ²¹ τίκτω, give birth to, bear. ²² ἐπεὶ, when, since. ²³ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ²⁵ νεκρῶ, put to death, render weak. ²⁶ ἄστρον, ου, τό, star. ²⁷ πλῆθος, ους, τό, multitude. ²⁸ ἄμμος, ου, ἡ, sand. ²⁹ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ³⁰ ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable.

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ 13
 πόρρωθεν¹ αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες² ὅτι ξένοι³ καὶ
 παρεπίδημοί⁴ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν⁵ ὅτι 14
 πατρίδα⁶ ἐπιζητοῦσιν.⁷ Καὶ εἰ μὲν ἐκεῖνης ἐμνημόνευον⁸ ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον 15
 ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.⁹ Νῦν δὲ κρείττονος¹⁰ ὀρέγονται,¹¹ τοῦτ' ἔστιν, 16
 ἐπουρανίου:¹² διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται¹³ αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι¹⁴ αὐτῶν:
 ἡτοίμασεν¹⁵ γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενήνοχεν¹⁶ Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος,¹⁷ καὶ τὸν μονογενῆ¹⁸ 17
 προσέφερεν¹⁶ ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,¹⁹ πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ 18
 κληθήσεται σοι σπέρμα:²⁰ λογισάμενος²¹ ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς²² ὁ 19
 θεός: ὅθεν²³ αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.²⁴ Πίστει περὶ μελλόντων 20

¹ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ² ὁμολογέω, confess, profess. ³ ξένος, strange, stranger. ⁴ παρεπίδημος, ου, ὁ, sojourning in a strange place. ⁵ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ⁶ πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ⁷ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ⁸ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁹ ἀνακάμπτω, turn back, return. ¹⁰ κρείττων, stronger, more excellent. ¹¹ ὀρέγω, stretch forth, long for. ¹² ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹³ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁴ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁵ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁶ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁷ πειράζω, test, tempt. ¹⁸ μονογενής, only begotten, only. ¹⁹ ἀναδέχομαι, undertake, receive. ²⁰ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ²¹ λογίζομαι, calculate, consider. ²² δυνατός, powerful, possible. ²³ ὅθεν, from where, from which. ²⁴ κομίζω, receive, bring.

εὐλόγησεν¹ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων 21
 ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν,¹ καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον² τῆς
 ῥάβδου³ αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν⁴ περὶ τῆς ἐξόδου⁵ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ 22
 ἐμνημόνευσεν,⁶ καὶ περὶ τῶν ὀστέων⁷ αὐτοῦ ἐνετείλατο.⁸ Πίστει Μωϋσῆς 23
 γεννηθεὶς ἐκρύβη⁹ τρίμηνον¹⁰ ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι¹¹ εἶδον ἀστεῖον¹² τὸ
 παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα¹³ τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωϋσῆς 24
 μέγας γενόμενος ἡρνήσατο¹⁴ λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς¹⁵ Φαραώ,¹⁶ μᾶλλον 25
 ἐλόμενος¹⁷ συγκακουχεῖσθαι¹⁸ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον¹⁹ ἔχειν ἀμαρτίας
 ἀπόλαυσιν·²⁰ μείζονα πλοῦτον²¹ ἡγησάμενος²² τῶν Αἰγύπτου²³ θησαυρῶν²⁴ τὸν 26
 ὀνειδισμὸν²⁵ τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν²⁶ γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.²⁷ Πίστει 27
 κατέλιπεν²⁸ Αἴγυπτον,²³ μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν²⁹ τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ
 ἀόρατον³⁰ ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν.³¹ Πίστει πεποίηκεν τὸ Πάσχα³² καὶ τὴν 28

¹ εὐλογέω, bless. ² ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ³ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ⁴ τελευτάω, die, end. ⁵ ἐξοδος, ου, ἡ, departure, exodus. ⁶ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁷ ὀστέον, τό, bone. ⁸ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁹ κρύπτω, conceal, hide. ¹⁰ τρίμηνος, of three months, lasting three months. ¹¹ διότι, because, on this account. ¹² ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹³ διάταγμα, τος, τό, edict, command. ¹⁴ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ¹⁵ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁶ Φαραώ, ό, Pharaoh. ¹⁷ αἰρέω, choose, prefer. ¹⁸ συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. ¹⁹ πρόσκαιρος, temporary, passing. ²⁰ ἀπόλαυσις, εως, ἡ, enjoyment. ²¹ πλοῦτος, ου, ό, wealth, riches. ²² ἡγέομαι, lead, be chief. ²³ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ²⁴ θησαυρός, οὔ, ό, storehouse, treasure. ²⁵ ὀνειδισμός, οὔ, ό, reproach, reviling. ²⁶ ἀποβλέπω, look, pay attention. ²⁷ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²⁸ καταλείπω, leave, leave behind. ²⁹ θυμός, ου, ό, wrath, outburst of passion. ³⁰ ἀόρατος, invisible, unseen. ³¹ καρτερέω, be steadfast, endure. ³² πάσχα, τό, passover, passover feast.

πρόσχυσιν¹ τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων² τὰ πρωτότοκα³ θίγῃ⁴ αὐτῶν. 29
 Πίστει διέβησαν⁵ τὴν Ἑρυθρὰν⁶ θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς·⁷ ἥς πείραν⁸ λαβόντες
 οἱ Αἰγύπτιοι⁹ κατεπόθησαν.¹⁰ Πίστει τὰ τεῖχη¹¹ Ἱεριχὼ ἔπεσεν, κυκλωθέντα¹² 30
 ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη¹³ οὐ συναπώλετο¹⁴ τοῖς ἀπειθήσασιν,¹⁵ 31
 δεξαμένη τοὺς κατασκόπους¹⁶ μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει¹⁷ γάρ με 32
 διηγούμενον¹⁸ ὁ χρόνος περὶ Γεδεών,¹⁹ Βαράκ²⁰ τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε,²¹
 Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο²² 33
 βασιλείας, εἰργάσαντο²³ δικαιοσύνην, ἐπέτυχον²⁴ ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν²⁵
 στόματα λεόντων,²⁶ ἔσβεσαν²⁷ δύναμιν πυρός, ἔφυγον²⁸ στόματα μαχαίρας,²⁹ 34
 ἐνεδυναμώθησαν³⁰ ἀπὸ ἀσθενείας,³¹ ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ³² ἐν πολέμῳ,³³
 παρεμβολὰς³⁴ ἔκλιναν³⁵ ἄλλοτριῶν.³⁶ Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως³⁷ τοὺς 35
 νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν,³⁸ οὐ προσδεξάμενοι³⁹ τὴν

¹ πρόσχυσιν, εως, ἡ, pouring, sprinkling. ² ὀλοθρεύω, destroy, ruin. ³ πρωτότοκος, first-born. ⁴ θιγγάνω, touch, handle. ⁵ διαβαίνω, go through, cross. ⁶ ἐρυθρός, red. ⁷ ξηρός, dry, withered. ⁸ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ⁹ Αἰγύπτιος, Egyptian. ¹⁰ καταπίνω, drink down, swallow. ¹¹ τεῖχος, οὐς, τό, wall. ¹² κυκλώω, encircle, surround. ¹³ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ¹⁴ συναπόλλυμι, destroy with, perish along with. ¹⁵ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁶ κατάσκοπος, ου, ὁ, spy. ¹⁷ ἐπιλείπω, fail, fall short. ¹⁸ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁹ Γεδεών, ὁ, Gideon. ²⁰ Βαράκ, ὁ, Barak. ²¹ Ἰεφθάε, ὁ, Jephthah. ²² καταγωνίζομαι, conquer, defeat. ²³ ἐργάζομαι, work, word. ²⁴ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ²⁵ φράσσω, stop, shut. ²⁶ λέων, οντος, ὁ, lion. ²⁷ σβέννυμι, quench, extinguish. ²⁸ φεύγω, flee, escape. ²⁹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ³⁰ ἐνδυναμώω, strengthen, empower. ³¹ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ³² ἰσχυρός, strong, mighty. ³³ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ³⁴ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ³⁵ κλίνω, cause to bend, bow. ³⁶ ἄλλότριος, strange, foreign. ³⁷ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ³⁸ τυμπανίζω, torment, torture. ³⁹ προσδέχομαι, receive, wait for.

ἀπολύτρωσιν,¹ ἵνα κρείττονος² ἀναστάσεως³ τύχωσιν· ἔτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν⁵ 36
καὶ μαστιγῶν⁶ πείραν⁷ ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν⁸ καὶ φυλακῆς·⁹ ἐλιθάσθησαν,¹⁰ 37
ἐπρίσθησαν,¹¹ ἐπειράσθησαν,¹² ἐν φόνῳ¹³ μαχαίρας¹⁴ ἀπέθανον· περιήλθον¹⁵ ἐν
μηλωταῖς,¹⁶ ἐν αἰγείοις¹⁷ δέρμασιν,¹⁸ ὑστερούμενοι,¹⁹ θλιβόμενοι,²⁰
κακουχούμενοι²¹ – ὧν οὐκ ἦν ἄξιος²² ὁ κόσμος – ἐν ἐρημίαις²³ πλανώμενοι²⁴ καὶ 38
ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις²⁵ καὶ ταῖς ὀπαῖς²⁶ τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες, 39
μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο²⁷ τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ 40
περὶ ἡμῶν κρείττον² τι προβλεψαμένου,²⁸ ἵνα μὴ χωρὶς²⁹ ἡμῶν τελειωθῶσιν.³⁰

Τοιγαροῦν³¹ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον³² ἔχοντες περικείμενον³³ ἡμῖν νέφος³⁴ μαρτύρων, 12

ὄγκον³⁶ ἀποθέμενοι³⁷ πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον³⁸ ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς³⁹
τρέχωμεν⁴⁰ τὸν προκείμενον⁴¹ ἡμῖν ἀγῶνα,⁴² ἀφορῶντες⁴³ εἰς τὸν τῆς πίστεως 2

¹ ἀπολύτρωσις, εὖ, ἡ, redemption, deliverance. ² κρείττων, stronger, more excellent. ³ ἀνάστασις, εὖ, ἡ, resurrection, rising again. ⁴ τυγχάνω, obtain, happen. ⁵ ἐμπαιγμός, οὐ, ὁ, scorn, mocking. ⁶ μάστιξ, ἰγος, ἡ, whip, scourge. ⁷ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ⁸ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ⁹ φυλακή, ἡς, ἡ, guard, prison. ¹⁰ λιθάζω, throw stones, stone. ¹¹ πρίζω, saw (in two), saw. ¹² πειράζω, test, tempt. ¹³ φόνος, οὐ, ὁ, murder, slaughter. ¹⁴ μάχαιρα, ἡς, ἡ, sword. ¹⁵ περιέρχομαι, go about, go around. ¹⁶ μηλωτή, ἡς, ἡ, sheepskin. ¹⁷ αἴγιος, of a goat. ¹⁸ δέρμα, τος, τό, skin, hide. ¹⁹ ὑστερέω, lack, need. ²⁰ θλίβω, press, oppress. ²¹ κακουχέω, treat evilly. ²² ἄξιος, worthy, deserving. ²³ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ²⁴ πλανάω, deceive, lead astray. ²⁵ σπήλαιον, οὐ, τό, cave, den. ²⁶ ὀπή, ἡς, ἡ, opening, hole. ²⁷ κομίζω, receive, bring. ²⁸ προβλέπομαι, foresee, provide. ²⁹ χωρίς, separate, apart from (gen). ³⁰ τελειόω, fill, fulfill. ³¹ τοιγαροῦν, consequently, therefore. ³² τοσοῦτος, so great, so much. ³³ περικείμεναι, be around, surround. ³⁴ νέφος, οὐς, τό, cloud, multitude. ³⁵ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ³⁶ ὄγκος, οὐ, ὁ, bulk, encumbrance. ³⁷ ἀποτίθημι, put off, lay aside. ³⁸ εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. ³⁹ ὑπομονή, ἡς, ἡ, endurance, perseverance. ⁴⁰ τρέχω, run, exercise myself. ⁴¹ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ⁴² ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. ⁴³ ἀφοράω, fix one's eyes, see.

ἀρχηγὸν¹ καὶ τελειωτὴν² Ἰησοῦν, ὃς, ἀντὶ³ τῆς προκειμένης⁴ αὐτῷ χαρᾶς,
 ὑπέμεινεν⁵ σταυρόν,⁶ αἰσχύνῃς⁷ καταφρονήσας,⁸ ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ
 θεοῦ κεκάθικεν.⁹ Ἀναλογίσασθε¹⁰ γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα⁵ ὑπὸ τῶν 3
 ἁμαρτωλῶν¹¹ εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν,¹² ἵνα μὴ κάμῃτε¹³ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
 ἐκλύομενοι.¹⁴ Οὐπω¹⁵ μέχρι¹⁶ αἵματος ἀντικατέστητε¹⁷ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν 4
 ἀνταγωνιζόμενοι:¹⁸ καὶ ἐκλέλυσθε¹⁹ τῆς παρακλήσεως,²⁰ ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς 5
 διαλέγεται,²¹ Ὡς μου, μὴ ὀλιγώρει²² παιδείας²³ κυρίου, μηδὲ ἐκλύου¹⁴ ὑπ' αὐτοῦ
 ἐλεγχόμενος:²⁴ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει:²⁵ μαστιγοῖ²⁶ δὲ πάντα υἱὸν ὃν 6
 παραδέχεται.²⁷ Εἰς παιδείαν²³ ὑπομένετε,⁵ ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται²⁸ ὁ θεός: 7
 τίς γὰρ ἐστὶν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει²⁵ πατήρ; Εἰ δὲ χωρὶς²⁹ ἐστε παιδείας,²³ ἥς 8
 μέτοχοι³⁰ γεγονάσιν πάντες, ἄρα³¹ νόθοι³² ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. Εἴτα³³ τοὺς μὲν τῆς 9
 σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς,³⁴ καὶ ἐνετρεπόμεθα:³⁵ οὐ πολλῷ

¹ ἀρχηγός, οὐ, ὁ, founder, leader. ² τελειωτής, οὐ, ὁ, perfecter, completer. ³ ἀντί, instead of, in place of. ⁴ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ⁵ ὑπομένω, tarry, endure. ⁶ σταυρός, οὐ, ὁ, cross. ⁷ αἰσχύνῃς, ἡ, shame. ⁸ καταφρονέω, think little of, despise. ⁹ καθίζω, seat, sit. ¹⁰ ἀναλογίζομαι, consider, think upon. ¹¹ ἁμαρτωλός, οὐ, ὁ, sinner. ¹² ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ¹³ κάμνω, be weary, ill. ¹⁴ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ¹⁵ οὐπω, not yet. ¹⁶ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁷ ἀντικαθίστημι, oppose, resist. ¹⁸ ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. ¹⁹ ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely. ²⁰ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ²¹ διαλέγομαι, dispute, reason. ²² ὀλιγώρῃ, regard lightly, despise. ²³ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ²⁴ ἐλέγχω, convict, reprove. ²⁵ παιδεύω, teach, educate. ²⁶ μαστιγώω, whip, lash. ²⁷ παραδέχομαι, receive, accept. ²⁸ προσφέρω, bring to, offer. ²⁹ χωρίς, separate, apart from (gen). ³⁰ μέτοχος, οὐ, ὁ, partaker, partner. ³¹ ἄρα, so, then. ³² νόθος, illegitimate child, illegitimate. ³³ εἴτα, then, thereafter. ³⁴ παιδευτής, οὐ, ὁ, instructor, one who disciplines. ³⁵ ἐντρέπω, turn about, reverence.

μᾶλλον ὑποταγησόμεθα¹ τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ 10
 πρὸς ὀλίγας² ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευσιν:³ ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον,⁴
 εἰς τὸ μεταλαβεῖν⁵ τῆς ἀγιότητος⁶ αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία⁷ πρὸς μὲν τὸ παρὸν⁸ 11
 οὐ δοκεῖ χαρὰς εἶναι, ἀλλὰ λύπης:⁹ ὕστερον¹⁰ δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν¹¹ τοῖς δι'
 αὐτῆς γεγυμνασμένοις¹² ἀποδίδωσιν¹³ δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας¹⁴ χεῖρας 12
 καὶ τὰ παραλελυμένα¹⁵ γόνατα¹⁶ ἀνορθώσατε:¹⁷ καὶ τροχιάς¹⁸ ὀρθὰς¹⁹ ποιήσατε 13
 τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν²⁰ ἐκτραπῇ,²¹ ἰαθῇ²² δὲ μᾶλλον.

Εἰρήνην διώκετε²³ μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμόν,²⁴ οὗ χωρὶς²⁵ οὐδεὶς ὄψεται τὸν 14
 κύριον: ἐπισκοποῦντες²⁶ μή τις ὑστερῶν²⁷ ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ: μή τις ρίζα 15
 πικρίας²⁹ ἄνω³⁰ φύουσα³¹ ἐνοχλῇ,³² καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσιν³³ πολλοί: μή τις 16
 πόρνος,³⁴ ἢ βέβηλος,³⁵ ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ³⁶ βρώσεως³⁷ μιᾶς ἀπέδοτο¹³ τὰ

¹ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ² ὀλίγος, little, few. ³ παιδεύω, teach, educate. ⁴ συμφέρω, bring together, it is profitable. ⁵ μεταλαμβάνω, partake of, share. ⁶ ἀγιότης, ἡτος, ἡ, holiness. ⁷ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ⁸ παρίμι, be present, have arrived. ⁹ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹⁰ ὕστερον, lastly, afterward. ¹¹ εἰρηνικός, peaceable, peaceful. ¹² γυμνάζω, train, undergo discipline. ¹³ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹⁴ παρίμι, neglect, weaken. ¹⁵ παραλύω, relax, enfeeble. ¹⁶ γόνυ, ατος, τό, knee. ¹⁷ ἀνορθώω, restore, strengthen. ¹⁸ τροχία, ᾶς, ἡ, wheel-track, path. ¹⁹ ὀρθός, straight, upright. ²⁰ χωλός, lame, deprived of a foot. ²¹ ἐκτρέπω, turn aside, wander. ²² ἰάομαι, heal. ²³ διώκω, pursue, persecute. ²⁴ ἀγιασμός, οὔ, ὁ, consecration, holiness. ²⁵ χωρίς, separate, apart from (gen). ²⁶ ἐπισκοπέω, look upon, oversee. ²⁷ ὑστερέω, lack, need. ²⁸ ρίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ²⁹ πικρία, ας, ἡ, bitterness. ³⁰ ἄνω, up, above. ³¹ φύω, grow up, spring up. ³² ἐνοχλέω, trouble, annoy. ³³ μιαίνω, stain, defile. ³⁴ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ³⁵ βέβηλος, worldly, profane. ³⁶ ἀντί, instead of, in place of. ³⁷ βρώσις, εως, ἡ, eating, food.

πρωτοτόκια¹ αὐτοῦ. Ἵστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα,² θέλων κληρονομήσαι³ τὴν 17
 εὐλογίαν,⁴ ἀπεδοκιμάσθη·⁵ μετανοίας⁶ γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ⁷ μετὰ
 δακρύων⁸ ἐκζητήσας⁹ αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσελήλυθατε ψηλαφωμένῳ¹⁰ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ¹¹ πυρί, καὶ γνώφῳ,¹² 18
 καὶ σκότῳ,¹³ καὶ θυέλλῃ,¹⁴ καὶ σάλπιγγος¹⁵ ἤχῳ,¹⁶ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ 19
 ἀκούσαντες παρητήσαντο¹⁷ μὴ προστεθῆναι¹⁸ αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ 20
 διαστελλόμενον,¹⁹ Ὡς²⁰ θηρίον²¹ θίγῃ²² τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται·²³ καί, 21
 οὕτως φοβερὸν²⁴ ἦν τὸ φανταζόμενον,²⁵ Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός²⁶ εἰμι καὶ
 ἔντρομος.²⁷ Ἀλλὰ προσελήλυθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζώντος, 22
 Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ,²⁸ καὶ μυριάσιν²⁹ ἀγγέλων, πανηγύρει³⁰ καὶ ἐκκλησίᾳ 23
 πρωτοτόκων³¹ ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων,³² καὶ κριτῇ³³ θεῷ πάντων, καὶ

¹ πρωτοτόκια, ὡν, τό, birthright. ² μετέπειτα, afterwards. ³ κληρονομέω, inherit, obtain. ⁴ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ⁵ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁶ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁷ καίπερ, although. ⁸ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ⁹ ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹⁰ ψηλαφάω, touch, handle. ¹¹ καίω, burn, ignite. ¹² γνώφος, ου, ὁ, darkness, gloom. ¹³ σκότος, ους, τό, darkness. ¹⁴ θύελλα, ης, ἡ, storm, whirlwind. ¹⁵ σάλπιγξ, ιγγος, ἡ, trumpet. ¹⁶ ἤχος, ους, ὁ, noise, sound. ¹⁷ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ¹⁸ προστίθιμι, add, add to. ¹⁹ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ²⁰ ὥς, and if, even if. ²¹ θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. ²² θιγάνω, touch, handle. ²³ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ²⁴ φοβερός, fearful, terrible. ²⁵ φαντάζω, cause to appear. ²⁶ εκφοβός, terrified, greatly terrified. ²⁷ ἔντρομος, terrified, trembling. ²⁸ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁹ μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad. ³⁰ πανήγυρις, εως, ἡ, festive gathering, festival assembly. ³¹ πρωτότοκος, first-born. ³² ἀπογράφω, register, enroll. ³³ κριτής, ου, ὁ, judge.

πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων,¹ καὶ διαθήκης² νέας³ μεσίτη⁴ Ἰησοῦ, καὶ 24
 αἵματι ῥαντισμοῦ⁵ κρείττον⁶ λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. Βλέπετε μὴ 25
 παραιτήσηθε⁷ τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον,⁸ τὸν ἐπὶ γῆς
 παραιτησάμενοι⁹ χρηματίζοντα,⁹ πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν
 ἀποστρεφόμενοι:¹⁰ οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν¹¹ τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται,¹² 26
 λέγων, Ὡς ἅπαξ¹³ ἐγὼ σείω¹⁴ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ δέ, 27
 Ὡς ἅπαξ,¹³ δηλοῖ¹⁵ τῶν σαλευομένων¹¹ τὴν μετάθεσιν,¹⁶ ὡς πεποιημένων, ἵνα
 μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα.¹¹ Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον¹⁷ παραλαμβάνοντες,¹⁸ 28
 ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν¹⁹ εὐαρέστως²⁰ τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς²¹ καὶ
 εὐλαβείας:²² καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.²³ 29

¹ τελειόω, fill, fulfill. ² διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ³ νέος, new, young. ⁴ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ⁵ ῥαντισμός, οὔ, ὁ, sprinkling, purification. ⁶ κρείττων, stronger, more excellent. ⁷ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ⁸ φεύγω, flee, escape. ⁹ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁰ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹¹ σαλεύω, shake, excite. ¹² ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹³ ἅπαξ, once, once for all. ¹⁴ σείω, shake. ¹⁵ δηλόω, show, make clear. ¹⁶ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ¹⁷ ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ¹⁸ παραλαμβάνω, receive, take. ¹⁹ λατρεύω, serve, worship. ²⁰ εὐαρέστως, acceptably. ²¹ αἰδώς, οὔς, ἡ, modesty, shame. ²² εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ²³ καταναλίσκω, consume, consume utterly.

Ἡ φιλαδελφία¹ μενέτω. Τῆς φιλοξενίας² μὴ ἐπιλανθάνεσθε·³ διὰ ταύτης γὰρ **13**
 ἔλαθόν⁴ τινες ξενίσαντες⁵ ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε⁶ τῶν δεσμίων,⁷ ὡς **3**
 συνδεδεμένοι·⁸ τῶν κακουχουμένων,⁹ ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος¹⁰ ὁ **4**
 γάμος¹¹ ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη¹² ἀμίαντος·¹³ πόρνους¹⁴ δὲ καὶ μοιχοὺς¹⁵ κρινεῖ ὁ
 θεός. Ἀφιλάργυρος¹⁶ ὁ τρόπος,¹⁷ ἀρκούμενοι¹⁸ τοῖς παροῦσιν·¹⁹ αὐτὸς γὰρ **5**
 εἴρηκεν, Οὐ μὴ σε ἀνῶ,²⁰ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω.²¹ Ὡστε θαρροῦντας²² **6**
 ἡμᾶς λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθός,²³ καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσῃ μοι
 ἄνθρωπος.

Μνημονεύετε²⁴ τῶν ἡγουμένων²⁵ ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ **7**
 θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες²⁶ τὴν ἐκβασιν²⁷ τῆς ἀναστροφῆς,²⁸ μιμεῖσθε²⁹ τὴν
 πίστιν. Ἰησοῦς χριστὸς χθές³⁰ καὶ σήμερον³¹ ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. **8**

¹φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. ²φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. ³ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ⁴λανθάνω, escape notice, am hidden. ⁵ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ⁶μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁷δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ⁸συνδέω, bind together. ⁹κακουχέω, treat evilly. ¹⁰τίμιος, precious, honorable. ¹¹γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ¹²κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ¹³ἀμίαντος, undefiled, untainted. ¹⁴πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ¹⁵μοιχός, οὔ, ὁ, adulterer. ¹⁶ἀφιλάργυρος, free from the love of money. ¹⁷τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹⁸ἀρκέω, assist, suffice. ¹⁹παίρειμι, be present, have arrived. ²⁰ἀνίημι, give up, loosen. ²¹ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ²²θαρρέω, of good courage, have confidence. ²³βοηθός, οὔ, ὁ, helping, helper. ²⁴μνημονεύω, remember, make mention of. ²⁵ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁶ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ²⁷ἐκβασις, εως, ἡ, outcome, way out. ²⁸ἀναστροφή, ης, ἡ, conduct, behavior. ²⁹μιμέομαι, imitate, emulate. ³⁰χθές, yesterday. ³¹σήμερον, today, now.

Διδαχαῖς¹ ποικίλαις² καὶ ξέναις³ μὴ παραφέρεσθε·⁴ καλὸν γὰρ χάριτι
 βεβαιοῦσθαι⁵ τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν,⁶ ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν⁷ οἱ
 περιπατήσαντες. Ἔχομεν θυσιαστήριον,⁸ ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ 10
 τῇ σκηνῇ⁹ λατρεύοντες.¹⁰ Ὡν γὰρ εἰσφέρεται¹¹ ζώων¹² τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς 11
 τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται¹³ ἔξω τῆς
 παρεμβολῆς.¹⁴ Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ¹⁵ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω 12
 τῆς πύλης¹⁶ ἔπαθεν.¹⁷ Τοίνυν¹⁸ ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς,¹⁴ 13
 τὸν ὀνειδισμὸν¹⁹ αὐτοῦ φέροντες. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὥδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ 14
 τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.²⁰ Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν²¹ θυσίαν²² αἰνέσεως²³ 15
 διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν, καρπὸν χειλέων²⁴ ὁμολογούντων²⁵ τῷ ὀνόματι
 αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποιΐας²⁶ καὶ κοινωνίας²⁷ μὴ ἐπιλανθάνεσθε·²⁸ τοιαύταις γὰρ 16
 θυσίαις²² εὐαρεστεῖται²⁹ ὁ θεός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις³⁰ ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε·³¹ 17

¹ διδαχή, ἡς, ἡ, teaching, instruction. ² ποικίλος, varied, manifold. ³ ξένος, strange, stranger. ⁴ παραφέρω, carry away, remove. ⁵ βεβαιόω, confirm, secure. ⁶ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁷ ὠφελέω, profit, help. ⁸ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ⁹ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁰ λατρεύω, serve, worship. ¹¹ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ¹² ζῶον, ου, τό, living creature, animal. ¹³ κατακαίω, burn up, consume entirely. ¹⁴ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ¹⁵ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ¹⁶ πύλη, ἡς, ἡ, gate, porch. ¹⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁸ τοίνυν, accordingly, therefore. ¹⁹ ὀνειδισμός, οὗ, ὁ, reproach, reviling. ²⁰ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²¹ ἀναφέρω, bring up, offer. ²² θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²³ αἴνεσις, εως, ἡ, praise. ²⁴ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ²⁵ ὁμολογέω, confess, profess. ²⁶ εὐποιΐα, ας, ἡ, doing of good. ²⁷ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ²⁸ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ²⁹ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ³⁰ ἡγέομαι, lead, be chief. ³¹ ὑπέικω, yield, give way.

αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν¹ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὥς λόγον ἀποδώσοντες:² ἵνα
μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ μὴ στενάζοντες:³ ἀλυσιτελὲς⁴ γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν: πεποιθάμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν⁵ ἔχομεν, ἐν 18
πᾶσιν καλῶς⁶ θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.⁷ Περισσότερως⁸ δὲ παρακαλῶ τοῦτο 19
ποιῆσαι, ἵνα τάχιον⁹ ἀποκατασταθῶ¹⁰ ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν¹¹ ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα¹² τῶν προβάτων¹³ 20
τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης¹⁴ αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι¹⁵ 21
ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ
εὐάρεστον¹⁶ ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Ἀμήν.

¹ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ² ἀποδίδωμι, give back, pay. ³ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ⁴ ἀλυσιτελής, unprofitable, profitless. ⁵ συνείδησις, εὖ, conscience. ⁶ καλῶς, rightly, well. ⁷ ἀναστρέφω, return, live. ⁸ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁹ τάχιον, more swiftly. ¹⁰ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹¹ ἀνάγω, lead up, restore. ¹² ποιμήν, ἐνός, ὁ, shepherd. ¹³ πρόβατον, οὐ, τό, sheep. ¹⁴ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ¹⁵ καταρτίζω, mend, fit. ¹⁶ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε¹ τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως·² καὶ γὰρ 22

διὰ βραχέων³ ἐπέστειλα⁴ ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον⁵ 23

ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον⁶ ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.

Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους⁷ ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. 24

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.⁸

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. 25

¹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ² παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ³ βραχύς, short, little. ⁴ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ⁵ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ⁶ τάχιον, more swiftly. ⁷ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁸ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy.